

Installatørbrev juli 2022

Kære installatør

Den grønne omstilling går rigtig hurtigt nu, og vi får virkelig mange henvendelser med ønsker om nettilslutning af nyt forbrug. Desværre oplever vi også at Covid19-pandemien og Ruslands krig mod Ukraine giver udfordringer i forhold til at skaffe materiel. Fx er leveringstiderne på transformerstationer steget fra 10-12 uger til et halvt år.

Derfor vil det være en stor hjælp, hvis projektledere og bygherrer retter henvendelse så tidligt som muligt.

I kan læse mere i den nedenstående artikel, fra Green Power Denmark, som uddyber den situation hele branchen står i, i øjeblikket.

God sommer til jer alle!

Venlig hilsen

Per Hylle

Direktør

D: 99 24 55 06 · M: 51 39 58 20

Nord Energi Net A/S

Ørstedsvvej 2 · 9800 Hjørring · Telefon: 99 24 56 56 · www.nordenergi.dk



Lang leveringstid og mangel på mandskab hæmmer elnetselskaber

Projektudviklere efterlyser hurtigere nettilslutning af bl.a. lynladestationer til elbiler og større varmepumper på fjernvarmeværker. Landets elnetselskaber forsøger at holde trit med stigende efterspørgsel, men de er påvirket af træghed i globale forsyningskæder og mangel på mandskab.

Af Jesper Tornbjerg, Green Power Denmark



Nogle netselskaber har ind imellem transformere på lager, men lige nu er der så meget tryk på, at det at skaffe en transformer er en flaskehals for nettilslutning af ladestandere til elbiler og andet nyt elforbrug. Arkivfoto: Thomas Steen Sørensen.

Landet over knokler elnetselskaber på at tilslutte nyt elforbrug bl.a. fra elbiloplading, store og små varmepumper og nye boliger. Antallet af nyttilslutninger nærmer sig en fordobling på kort tid. Mange projektudviklere er utålmodige og presser på for en hurtigere nettilslutning, men elnetselskaberne har visse udfordringer med at fået leveret materiel og sikre sig tilstrækkelig kvalificeret arbejdskraft.

Teknologidirektør Jørgen S. Christensen fra Green Power Denmark er i løbende dialog med danske elnetselskaber fra Skagens spids til det østligste Danmark.

– Meldingerne fra hele landet er enslydende. Elektrificeringen accelererer voldsomt. Udviklingen er godt nyt for den grønne omstilling, men det giver også udfordringer. De færreste brancher kan fordoble produktionen uden flaskehalse, og det kan vi heller ikke, siger Jørgen S. Christensen, der har et klart budskab til projektudviklere:

– Henvend jer til jeres netselskab så tidligt som muligt!

Jørgen S. Christensen påpeger, at netselskaberne er presset af udfordringer i de globale forsyningskæder og på mandskabssiden. Mens vi i store dele af Europa i øjeblikket slipper for corona-restriktioner, så er situationen markant anderledes i Asien: Kinas håndtering af pandemien forsinker de globale forsyningskæder på elektronik.

– Læg dertil, at krigen i Ukraine – og de vestlige sanktioner mod Rusland – lægger pres på forsyningerne af aluminium og stål. Det slår igennem i forhold til nogle af de materialer, vi har brug for, når vi skal udbygge vores elinfrastruktur til den grønne omstilling, siger Jørgen S. Christensen.

0,4 kV-nettet: Fint tempo tæt på kunderne

Nettilslutningstiderne varierer kraftigt alt efter, hvor i elnettet nye kunder ønsker at få leveret energi. Elnettet er bygget på forskellige spændingsniveauer, hvor 0,4 kV er tættest på kunderne.

Her er der ind imellem behov for kraftigere kabler og et ekstra kabelskab til at levere elektricitet til nye elbiler og individuelle varmepumper. Ofte sker der 'bare' det, at elektrikere og installatører nettilslutter anlæggene uden at involvere det lokale elnetselskab.

Direktør Per Hylle fra Nord Energi Net oplyser, at leveringstiden på tilslutning af offentlige 11 kW-ladere typisk er ca. 14 dage, hvis der er plads i et eksisterende kabelskab.

– Hvis kabelskabet skal skiftes eller det er nødvendigt med andre forstærkninger af kablerne, tager en nettilslutning 4-8 uger. Ved tilslutning af nye parcelhuse og sommerhuse kan det tage 6-8 uger at komme på 0,4 kV-nettet, med mindre der er særlige forhold i spil, fortæller Per Hylle, hvis selskab har cirka 100.000 netkunder.

20.000 henvendelser om året

Netselskabet Cerius-Radius, der dækker store dele af Østdanmark inkl. hovedstadsområdet, modtager over 20.000 små og store henvendelser om året om nettilslutning bl.a. af elbilopladning. Markant flere tilslutninger end for blot få år siden kræver netforstærkning.

Med 1,4 mio. netkunder er der virkelig tryk på med tilslutningstider, der er ekstremt afhængig af lokale forhold i nettet. I København kan selv forholdsvis simple nettilslutninger være kompliceret stof.

– Vi sikrer altid, at der er den fornødne kapacitet, inden kunden tilsluttes, så man kan være sikker på, at man tilsluttes et elnet med høj leveringskvalitet. Det betyder, at vi nogle gange er nødt til at etablere nyt net for at tilslutte nye anlæg. Heldigvis er der allerede tilstrækkelig kapacitet mange steder i nettet. I disse situationer går der typisk 4-6 uger fra en installatør henvender sig, til vi kan anvise det rette sted, hvor ladestanderne kan tilsluttes, siger adm. direktør Jens Fossar Madsen fra Cerius-Radius.

Skal der etableres nyt net, er leveringstiden på adskillige måneder, da der så skal projekteres nye anlæg, indkøbes kabler/udstyr og udføres praktisk arbejde på gader og stræder.

– Ofte vil der også være behov for dialog med kommuner, andre ledningsejere og øvrige aktører, inden vi kan trække kabler gennem jorden, påpeger Jens Fossar Madsen.

10 kV-nettet: Komplexiteten stiger

De største udfordringer for nettilslutning på distributionsnettet ligger ifølge Jørgen S. Christensen fra Green Power Denmark på det næste niveau: 10 kV-nettet.

Hvis en lynladestation (fx på 150 kW) eller en større varmepumpe skal trække på 10 kV-nettet, kræver det ofte en ny 10/0,4 kV-transformerstation. Det fordrer et egnet areal, tilladelser fra kommuner og lodsejere, gravearbejde og materiel.

Og der er virkelig mange, der gerne vil nettilslutte i øjeblikket, lyder meldingen fra alle landets elnetselskaber – herunder Nord Energi Net:

– Vi har rigtig travlt og gearer op alt det, vi kan. Den grønne omstilling går virkelig hurtig nu, og vi får virkelig mange henvendelser med ønsker om nettilslutning af nyt forbrug, siger Per Hylle, der peger på, at Covid19-pandemien og Ruslands krig mod Ukraine giver udfordringer i forhold til at skaffe materiel.

– Leveringstiderne på transformere er steget fra 10-12 uger til noget, der ligner et halvt år. Siden sidste sommer har fabrikanterne ikke kunne følge med efterspørgslen. Vi forsøger at købe ind på forkant, men i øjeblikket tager det typisk 6-8 måneder at etablere en transformerstation. Det er dobbelt op i antal måneder i forhold til 1-2 år siden, konstaterer Per Hylle.

Stærkt stigende elforbrug

Når Cerius-Radius skal netforstærke med nye 10/0,4 kV-stationer (oven i de 22.000, der er i forvejen) tager det 6-9 måneder i gennemsnit.

– Nogle gange går det hurtigere og andre gange fører kompleksiteten til, at det tager længere tid. Vi arbejder løbende på at nedbringe tilslutningstiden bl.a. sammen med vores anlægsentreprenører, men vi står overfor en opgave, der kun vokser. Vi regner med, at elforbruget i vores net vil stige over 40 procent frem mod 2030. År for år får vi flere ønsker om nettilslutning, så vi må løbende skrue op for evne til at behandle og udføre sager, siger Jens Fossar Madsen.

Udfordring: Mangel på mandskab

Mandskab er en ekstra udfordring, for nettilslutninger kræver alt fra planlægning til gravearbejde og udrulning af kabler. Green Power Denmark har i en ny analyse vurderet, at den grønne omstilling kræver mange flere medarbejdere – herunder også i elnetselskaberne.

De fleste elnetselskaber – herunder Nord Energi Net og Cerius-Radius' serviceselskab Nexel – er nu nødsaget til at flytte medarbejdere fra almindelige reinvesteringsprojekter til nettilslutning. Derudover søges der efter flere nye medarbejdere i hele værdikæden.

– Trenden lige nu er, at elnetselskaberne flytter kolleger fra vedligehold til nye nettilslutninger. Det går i en periode, men det bliver ikke ved med at gå, siger Jørgen S. Christensen og påpeger, at en bil normalt godt kan køre 2.000 km over tiden for service, men at det er meget lidt fremtidssikret, at lade bilen køre ekstra 10.000 km, inden den kommer på værksted.

– Vi prioriterer de nye kunder, men på længere sigt er det nødvendigt også at have økonomisk råderum og mandskab til at reinvestere i det eksisterende elnet, så vi fortsat kan holde en høj leveringssikkerhed til glæde for vores kunder, fastslår Per Hylle.

Nødvendigt: Dialog med kommuner og andre aktører

I erkendelsen af, at nogle af tilslutningstiderne er længere end for blot et år siden, opfordrer elnetselskaberne alle involverede parter til at have tålmodighed og gå efter den gode, konstruktive samtale.

Per Hylle hilser det velkomment, hvis projektudviklere og bygherrer retter henvendelse i god tid, så der kan blive etableret en smidig dialog. Større

lynladestationer kræver ofte, at der også afsættes plads til en transformerstation, så det er ifølge Per Hylle ekstremt vigtigt, at der afstemmes forventninger og tænkes langsigtet, så der for eksempel på en P-plads med ladeudstyr gøres klar til endnu mere opladning.

– Når vi snakker om opladning i det offentlige rum spiller kommunerne en nøglerolle. Vi har heldigvis et godt samarbejde om at få etableret infrastruktur med kortest mulige nettilslutningstider med kommunerne i Vendsyssel, siger Per Hylle.

Cerius-Radius har netop afviklet et seminar for kommunale medarbejdere:

– Vi fortsætter dialogen. Kommunerne er sammen med ladeoperatørerne helt centrale for at få skabt den nødvendige elinfrastruktur bl.a. til opladning af de mange elbiler, der kommer. I slutningen af dette årti vil der formentlig være 1-1½ millioner elbiler i Danmark, så den nye virkelighed skal vi som elnetselskaber matche, siger Jens Fossar Madsen.

Vild Vækst

Nord Energi Net opstillede i 2021 i alt 12 nye 10/0,4 kV-stationer til at dække behov for yderligere kapacitet i elnettet til bl.a. at forsyne nye lynladestationer og varmepumper på fjernvarmeværker.

I år skal det nordjyske elnetselskab installere 32 af den slags netstationer i 2022, oplyste direktør Per Hylle for en uge siden. Siden er antallet vokset ti 36. Altså tre gange flere end sidste år... og der er stadig et halvt år tilbage.

Vidste du at...?

En gennemsnitlig 10/0,4 kV-station koster over 300.000 kr. at etablere inkl. Indkøb af en transformer, der er den dyreste enkeltkomponent. Med en stigende efterspørgsel på forsyning, stiger efterspørgslen også på komponenter som transformere. Det kan skabe leveringsproblemer fra producenterne.